

Hanna Filipkowska

"Krystalizacja i rozpad mitów Żeromskiego po roku 1918", Halina Janaszek-Ivaničková [w:] "Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. Seria 1", pod red. H. Kirchner, Z. Żabickiego, Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 200

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) JANASZEK-IVANIČKOVÁ Halina: Krystalizacja i rozpad mitów Żeromskiego po roku 1918. W: Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. Seria 1. pod red. H.Kirchner i Z.Żabińskiego przy współudziale M.R.Pragłowskiej. Wrocław 1972. IBL PAN, s. 291-319.

Artykuł ukazuje proces radykalizacji społecznych poglądów pisarza, prowadzący od krystalizacji mitu "Polski anielskiej", "Jeruzalem świata", połączonego z zakorzenionym w twórczości Żeromskiego mitem o duchowym przywództwie polskiej inteligencji, do krytyki i negacji tych poglądów w "Przedwiośniu". W płaszczyźnie formalnej utworów Żeromskiego proces ten znajdował odbicie w eliminacji ujęć parabolicznych i metaforyzujących na rzecz poetyki realizmu i naturalizmu.

BP/46/83

H.F.

(II) JANKOWIAK Mieczysław: Funkcje mitu w prozie Przybyszewskiego i Berenta. W: Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. Seria 1 pod red. H.Kirchner i Z.Żabińskiego przy współudziale M.R.Pragłowskiej. Wrocław 1972. IBL PAN, s. 253-289.

Artykuł przynosi analizę mitów w twórczości Przybyszewskiego i Berenta, definiując je jako modernistyczne (mit wielkiego miasta oraz mit o klęsce artysty i sztuki) oraz przeciwstawiając im ekspresjonistyczną propozycję mitu zawartą w "Żywych kamieniach" Berenta. Zestawiając funkcje wybranych mitów w powieściach obu twórców autor stwierdza, iż antycywilizacyjne mity Przybyszewskiego służyły pogłębieniu modernistycznego pesymizmu, demonizacji miasta i ambiwalentnej ocenie sztuki, w ujęciu Berenta natomiast stanowiły próbę nakreślenia pozytywnego programu działania. Mitotwórstwo Przybyszewskiego wpłynęło hamując na rozwój jego twórczości, natomiast w przypadku Berenta służyło wzbogaceniu środków ekspresji literackiej.

BP/46/84

H.F.